

SUMMARY

O. Orzhehovska. To the question of school education quality assurance in Norway.

Annotation: The mechanisms for quality of school education assurance through implementation of the National quality assessment system which includes such components as national tests to assess students performance, international comparative studies, school inspection, user survey and school web portal are analyzed in the article.

Key words: Norway, quality of school education, National quality assessment system, learning results, quality of performance.

УДК 378:37.014.25(430)

В. М. Солощенко

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка

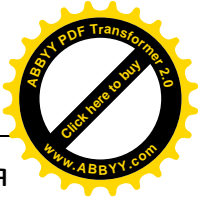
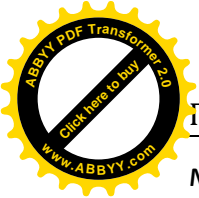
ІНТЕРКУЛЬТУРНИЙ ЗМІСТ МІЖНАРОДНИХ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ DAAD МИСТЕЦЬКОГО ПРОФІЛЮ

У статті висвітлено інтеркультурний зміст міжнародних освітніх програм DAAD для митців України. Подано детальний опис стипендійних програм DAAD для митців України. З'ясовано вимоги до пошукачів щодо отримання певної стипендії. Окреслено специфічні особливості стипендії за спеціальністю «Музика». Охарактеризовано інтернаціональні мистецькі програми на здобуття академічних ступенів «бакалавр», «спеціаліст» у Німеччині на 2012/2013 роки.

Ключові слова: інтернаціоналізація, вища освіта, стипендійні програми, Німецька служба академічних обмінів DAAD, університет.

Постановка проблеми. На початку XXI століття предметом гострої полеміки в середовищі політиків, науковців, педагогів-практиків стає проблема входження вітчизняної освітньої системи в мультикультурний простір Європейського співтовариства. Адже процес інтеграції в міжнародний освітній простір як один із пріоритетних напрямів державної політики в галузі освіти потребує від суспільства координації вітчизняного педагогічного досвіду з прогресивним досвідом інших країн у цій галузі, що актуалізує різноаспектне дослідження проблем зарубіжної педагогіки.

Нині проблема виховання духовності набула глобального значення й гостро постала перед багатьма країнами світу. Щодо цього Україна відрізняється унікальністю культурних та духовних надбань, що становлять певний інтерес для мистецького загалу європейських країн. Розширення творчого спектра стипендійних програм, збільшення кількості університетів-ініціаторів міжнародних обмінів, посилення інтернаціоналізації вищої освіти, збільшення міжнародних освітніх проектів Німеччини в галузі образотворчого мистецтва, дизайну, кіно, хореографії та режисури засвідчило посилення уваги до творчої молоді нашої держави. Крім того, обізнаність студентства з питаннями

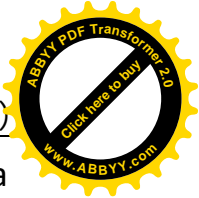
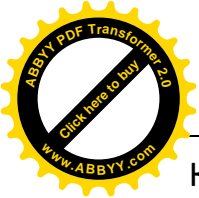
міжнародних стипендійних програм, вимогами та правилами отримання бажаної стипендії за кордоном є запорукою професійного та особистісного самовдосконалення, кар'єрного благополуччя та цікавого дозвілля.

Аналіз актуальних досліджень засвідчив, що сутнісні характеристики поняття «інтернаціоналізація вищої освіти», основні її виміри, форми та прояви висвітлені в публікаціях вітчизняних (Н. Авшенюк, О. Горбунова, Н. Кабанова, О. Матвієнко, А. Сбруєва, В. Солощенко та ін.) та зарубіжних науковців (П. Альтбах, Б. Дж. Еллінгбо, Х. Келлен, Дж. Местенхаузер, У. Тайхлер та ін.). Специфічні особливості міжнародних стипендійних проектів у Європи стали предметом вивчення таких дослідників, як: Де Вілле, Мартоу, Ванденберге та ін., Майворн (координація роботи міжнародної програми обміну студентами ERASMUS) та Варнетт Ву (міжнародні освітні проекти Німеччини).

Мета статті – висвітлити інтеркультурний зміст міжнародних освітніх програм DAAD (Німеччина) для митців України в контексті інтернаціоналізації вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. На початку XXI століття характерною ознакою європейської інтеграції стає посилення ролі міжнародних служб академічних обмінів як інструментів знаходження балансу між інтересами держави і формуванням консенсусу щодо найважливіших напрямів загальнолюдської діяльності. У цих організаціях, що є розгалуженою системою взаємодії держав, здійснюється обмін досвідом і колективне напрацювання орієнтованих стандартів у всіх сферах. Значення їх участі в міжнародних відносинах полягає передусім у тому, що вони функціонують у різних галузях міжнародного життя і їх діяльність спрямована на допомогу у розв'язанні проблем як окремих країн, регіонів, так і у світі у цілому.

Німеччина приваблює на навчання молодь з усього світу. Приблизно 250 000 іноземних студентів навчаються в німецьких ВНЗ, що на 70% більше, аніж у 1995 році. Зараз більше ніж кожен десятий студент – іноземець, переважно зі Східної Європи та Китаю. Німеччина за своєю гостинністю до іноземних студентів посідає третє місце після США та Великої Британії. Таким успіхом в інтернаціоналізації німецька вища школа завдячує спільним зусиллям університетів і політиків. Разом із ВНЗ країни кілька років тому за кордоном було розпочато кампанію з метою пропаганди німецьких університетів. Крім того, багато вищих навчальних закладів за допомогою держави почали засновувати за кордоном партнерські вищі школи, зокрема в Сінгапурі (ТУ Мюнхена),

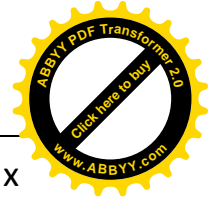
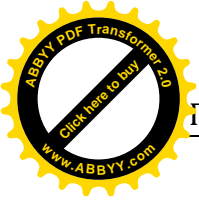
Каїрі (Університет Ульма і Штуттгарта) і Сеулі (Веймарська вища музична школа) та ін. [1].

У галузі вищої освіти Німеччина співпрацює з різними країнами. За результатами аналізу статистичної інформації сайту Федерального міністерства освіти та науки Німеччини, електронних даних із сайтів провідних університетів країни нами було складено таблицю «Інтернаціональні мистецькі програми на здобуття академічного ступеня «бакалавр», «магістр» у Німеччині на 2012/2013 роки», в якій висвітлено інтернаціональні мистецькі програми на здобуття академічного ступеня «бакалавр», «магістр» у Німеччині на 2012/2013 роки (див. табл. 1).

Таблиця 1

Інтернаціональні мистецькі програми на здобуття академічного ступеня «бакалавр», «магістр» у Німеччині на 2012/2013 роки [3; 4; 5]

№	Назва університету	Спеціальність	Місце знаходження	Мова викладання	Інтернет адреса
1.	Університет прикладних наук, м. Кологне	Бакалавр мистецтв, інтегративний дизайн / Магістр мистецтв, інтегративний дизайн	Кельн	англійська, німецька (25–50%)	www.kisd.de
2.	Університет Байрета	Інтернаціональний ступінь бакалавра мистецтв, інтеркультурні студії	Байрет	англійська, німецька (25–50%)	www.old.uni-bayreuth.de
3.	Університет Пассау	Бакалавр мистецтв, світова (інтернаціональна) культура та бізнес	Пассау	німецька, англійська, французька, італійська	www.uni-passau.de
4.	Університет Ваймара	Бакалавр мистецтв, європейська культура, ЗМІ Магістр, публічне мистецтво та нові артистичні стратегії	Ваймар	німецька, французька, англійська англійська	www.uni-weimar.de
5.	Університет прикладних наук, м. Пфорцхайм Pforzheim	Магістр мистецтв креативного управління	Пфорцхайм	німецька, англійська (25%)	www.hs-pforzheim.de
6.	Університет Франкфурта	Інтернаціональний ступінь магістра мистецтв театрального профілю	Франкфурт-на-Майні	німецька, англійська (25%)	www.spectacle-vivant.eu

З табл. 1 стає зрозумілим, що більшість інтернаціональних мистецьких програм на здобуття академічного ступеня «бакалавр», «магістр» у Німеччині на 2012/2013 роки включають європейський контекст у змісті певної спеціальності та викладаються іноземними мовами, тобто переважна більшість міжнародних освітніх програм у Німеччині мають інтеркультурний зміст, що є результатом інтернаціоналізації освітнього простору країни.

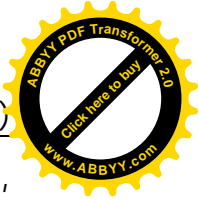
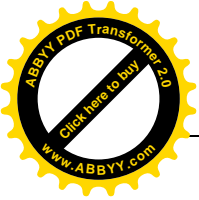
На підставі теоретичного аналізу сайту Федерального міністерства освіти і досліджень Німеччини та офіційного сайту Німецької служби академічних обмінів (DAAD) нами було окреслено стипендійні програми DAAD для митців України для навчання та науково-дослідну роботу в Німеччині на 2012/2013 роки, що представлено стипендіями на навчання (Studienstipendien) (10 місяців) – підвищення кваліфікації без отримання диплома наприкінці курсу та стипендіями для викладачів ВНЗ (Arbeitsaufenthalte für Hochschullehrer) (1–3 місяці).

У контексті нашого дослідження вважаємо за доцільне більш детально висвітлити можливості отримання стипендії DAAD молодими науковцями, викладачами та митцями України, які представлено стипендіями, а саме:

– *стипендії на навчання для митців за спеціальностями образотворче мистецтво, дизайн, кіно, музика, архітектура* (12 місяців) – стипендії пропонують іноземним пошукачам з указаних спеціальностей можливість навчатися у державних вищих школах мистецтва з метою підвищення кваліфікації без отримання диплома наприкінці навчання. Варто зазначити, що основою для ухвалення рішення щодо надання конкретному пошукачеві стипендії є не лише його заява, а й подані ним зразки робіт (оригінали, фотографії, діапозитиви, відеозапис, зображення або фільм).

Крім заяви, необхідно подати такі зразки робіт:

- *для художників* (до 5-ти мистецьких творів (оригінальних робіт), що створені не пізніше як за 2 роки до подання документів на стипендію, а також кілька ескізів або креслень, виконаних від руки, фотографії, відеозапис);
- *для скульпторів* (фотографії (формат мінімум 18x24 см), діапозитиви, відеозапис або ескізи, кожна скульптура має бути сфотографована у різних ракурсах);
- *для дизайнерів* (фотографії, графічні роботи, бажано оригінали, ескізи та креслення, діапозитиви або відеокасети, можливі невеликі моделі);

- *для режисерів* (кінострічки (магнітна або світлова фіксація звуку, бажано як відеокопії), на касеті має бути вказана назва, дата зйомки, тривалість фільму, а також дата монтування фільму та необхідне технічне обладнання (наприклад проектор);

– *стипендії на навчання для митців за спеціальностями театральне мистецтво, режисура, танець, хореографія* – пошукачі з указаних спеціальностей мають дуже добре або вільно володіти німецькою мовою. Для пошукачів за спеціальностями танець та хореографія допускається принаймні початковий рівень володіння німецькою мовою та добре володіння англійською мовою. Крім того, додатково до інших документів слід подавати таке:

- *театральне мистецтво* (відеозапис, де пошукач має представити себе (німецькою мовою), пояснити причину подання заяви та наміри щодо перебування у Німеччини, після цього мають йти два рольових уривки по 5–10 хвилин кожний, один з яких має бути англійською мовою);

- *режисура* (відео з презентацією, після цього на відео мають бути задокументовані власні проекти, до яких може докладатися додатковий письмовий матеріал);

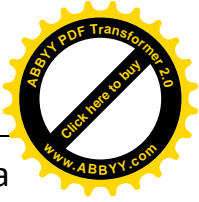
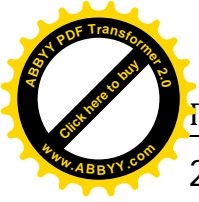
- *танець* (відео з презентацією як для театального мистецтва, після цього повинен слідувати запис виконання двох танців: класичний (підготовче тренування) та сучасний (власний танець));

- *хореографія* (відео з презентацією, після цього власна хореографія тривалістю близько 15 хвилин).

Стипендії DAAD на навчання для пошукачів за спеціальністю музика.

У Німеччині спеціальність «музикознавство» вивчається лише в університетах. Стипендії з указаної спеціальності надаються лише для поглибленого додаткового навчання. Аплікат (претендент на стипендію) повинен мати перший диплом; якщо це неможливо, він є принаймні використати всі можливості для отримання освіти у своїй країні зі свого інструменту. Остаточний відбір стипендіата за спеціальністю музика проводить спеціальна комісія DAAD, що складається з професорів німецьких музичних ВНЗ. Під час ухвалення рішення особливе значення для комісії має, крім письмової заяви та документів, наданий пошукачем звукозапис.

Стипендія надається тільки для навчання у державних музичних ВНЗ у Федеративній Республіці Німеччина. Тривалість стипендії становить, залежно від тривалості навчання або плану перебування від 10 до

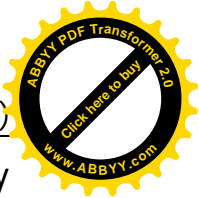
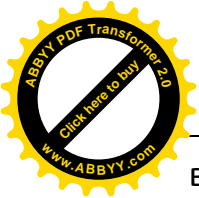
24 місяців. Усі стипендії спочатку виділяються на один навчальний рік, а за хорошої успішності продовжуються відповідно до тривалості навчання після подання відповідної заяви. Стипендії на кількарічне навчання у магістратурі можуть продовжуватися у деяких випадках після подання додаткової заяви. В основному всі музичні ВНЗ пропонують курс післядипломного навчання (Aufbaustudium), що, як правило, триває чотири семестри. Навчання на курсі післядипломного навчання не приводить до автоматичного продовження стипендії, але надання стипендії не означає автоматичного зарахування до музичного ВНЗ. Вікові обмеження для навчання встановлюються обраним німецьким вищим навчальним закладом, при цьому залежно від рівня освіти пошукача та обраного фаху правила можуть різнитися. Як правило, на навчання приймаються кандидати, вік яких не перевищує 28–30 років.

Варто зазначити, що носії звукозапису, що подаються пошукачем, мають містити твори високого рівня складності, що виконуються автором; усі записи мають бути зробленими не більше як за один рік до подання заяви та бути найвищої в технічному плані якості. Крім того, вони повинні містити написи з інформацією щодо імені пошукача, імені композитора, назви твору, даних стосовно окремих частин, порядкових номерів для вибору окремих творів чи частин, тривалості окремих номерів, місця та дати запису тощо [2].

Наступним різновидом стипендій DAAD є стипендії для викладачів вищих навчальних закладів (Arbeitsaufenthalte für Hochschullehrer). Так, викладачі ВНЗ за спеціальностями образотворче мистецтво, дизайн, кіно, архітектура, музика, а також театральне мистецтво, режисура, танець та хореографія можуть подавати заяву з метою співпраці з німецьким університетами в галузі мистецтва. Обов'язковою умовою до пошукачів для надання стипендії на робоче перебування за вказаними напрямками є робота на посаді викладача у вищому навчальному закладі країни. Важливим критерієм під час відбору є добре спланований та переконливий проект апліканта [2]. Разом з документами до заяви необхідно додати письмове запрошення від німецького ВНЗ або письмову угоду з німецьким університетом на час перебування.

Результати аналізу міжнародних освітніх програм DAAD (Німеччина) для митців України в контексті інтернаціоналізації вищої освіти дають підстави для таких **висновків**.

1. Переважна більшість міжнародних освітніх програм мистецького профілю в Німеччині на 2012/2013 роки має інтеркультурний зміст, тобто

викладаються іноземними мовами та включають європейський контекст у змісті певної спеціальності.

2. Інтернаціоналізація вищої освіти в Німеччині реалізується за рахунок існування досить розгалуженої мережі спеціальностей мистецького профілю, до яких належить: образотворче мистецтво, дизайн, кіно, музика, архітектура, образотворче мистецтво, режисура, хореографія, танець композиція, диригування та керування хором.

ЛІТЕРАТУРА

1. Deutscher Akademischer Austauschdienst [Die elektronische Ressource]. – Das Regime des Zugriffes : [http:// www.daad.de](http://www.daad.de)
2. Förderungsmöglichkeiten für ausländische Hochschulangehörige. Stipendien für Künstler [Die elektronische Ressource]. – Das Regime des Zugriffes : [http:// www.internationale-studierende.de](http://www.internationale-studierende.de)
3. International Bachelor Programmes in Germany [Die elektronische Ressource]. – Das Regime des Zugriffes : [http:// www.study-in.de](http://www.study-in.de)
4. International Master Programmes in Germany [Die elektronische Ressource]. – Das Regime des Zugriffes : [http:// www.daad.de/international-programmes](http://www.daad.de/international-programmes)
5. Sasse D. Studieren an der deutschen Universitäten / J. Sasse, Dr. Jochen Hellmann. – ANWECO Produktions GMBH. – Trittau Amtsweg; Hamburg, 2010. – S. 54

РЕЗЮМЕ

В. Н. Солощенко. Интеркультурное содержание международных образовательных программ Daad искусствоведческого профиля.

В статье отражено интеркультурное содержание международных программ DAAD для искусствоведов Украины. Подано детальное описание стипендиальных программ DAAD для искусствоведов Украины. Определены требования для соискателей той или иной стипендии. Очерчены специфические особенности стипендий за специальностью «Музыка». Охарактеризованы интернациональные программы для искусствоведов на получения академических степеней «бакалавр», «специалист» в Германии на 2012/2013 года.

Ключевые слова: интернационализация, высшее образование, стипендиальные программы, Немецкая служба академических обменов DAAD, университет.

SUMMARY

V. Soloschenko. Intercultural content of the international educational art programs to german academic exchange service.

In this article the intercultural content of the international educational art programas to German Academic Exchange Service analyzed. The detailed description of the stipendial GAES programs for critics of Ukraine is submitted. Requirements for competitors of this or that grant are defined. Specific features of grants behind the specialty «Music» are outlined. International art programs for obtaining the academic degrees «Bachelor», «Specialist» in Germany in 2012/2013 years are characterized.

Key words: internationalization, higher education, scholarships programs, German Academic Exchange Service, university.